

Щодо Комітету ООН по правам дитини

*Музикант К.А., аспірант кафедри права СумДУ
Науковий керівник – Куліш А.М., д.ю.н., професор,
декан юридичного факультету СумДУ*

«Діти повинні бути об'єктом особливого захисту і допомоги» - дані засади закріплені у статтях 25 та 26 Загальної декларації прав людини, прийнятій 10 грудня 1948 року. Основуючись саме на цьому 1959 року ООН приймає Декларацію прав дитини, основним принципом якої є «людство повинно давати дітям усе найкраще, що в нього є». Саме даний документ послужив фундаментом для підготовки Конвенції про права дитини, яка була одностайно прийнята 20 листопада 1989 року, і набрала чинності 2 вересня 1990 року. Конвенція про права дитини стала одним із перших документів, яка наголосила про важливість захисту такої категорії населення як неповнолітні, їх основні права і свободи, їх потреби, у тому числі потреби у захисті. Україна, як і інші 43 країни, ратифікувала даний міжнародний договір (Постановою Верховної Ради від 27 лютого 1991 року).

Згідно ч. 1 ст. 43 Конвенції ООН про права дитини, створюється Комітет по правам дитини. Даний Комітет складається із 18 експертів, які обираються із числа громадян Держав-учасниць (кожна держава-учасниця може представити одного кандидата, який обирається таємним голосуванням). Важливо зазначити, що, хоча наша держава з 1991 року є учасницею Конвенції ООН про права дитини, але жодного разу вона не представила українського кандидата для роботи в Комітеті [1, ст. 17].

Комітет ООН з прав дитини є важливою ланкою для забезпечення інтересів неповнолітніх осіб. Основним чином це стосується того, що раз на п'ять років Держави-учасниці мають доповідати Комітету через Генерального Секретаря ООН про вжиті ними заходи щодо закріплення визнаних у Конвенції прав та свобод, а також про прогрес, досягнутий у здійсненні таких прав [3, с.1]. Тобто, зі ст. 44 Конвенції ООН про захист прав дитини можна дійти висновку, що основною функцією Комітету є контролююча функція. Але, на рівні такого контролю існує застереження: Комітет не застосовує санкції. Результатом розгляду експертами Комітету доповіді Держави-учасниці про заходи і прогрес їх застосування є заключні зауваження і рекомендації. Але навіть їх невиконання не призводить до настання негативних примусових наслідків – таке невиконання призводить до негативного іміджу країни і не вирішення проблем стосовно прав і свобод дітей, які будуть існувати і в подальших звітах. Саме тому лінія конфронтації у доповідях Держав-учасниць відсутня, а основу міжнародної співпраці з цього питання складає солідарність і конструктивний діалог. Саме конструктивний діалог сприяв такій широкій розповсюдженості ратифікації Конвенції ООН з прав дитини та збільшення її впливу.

Доповіді Держав-учасниць зазначаються фактори і труднощі (якщо такі є), що впливають на ступінь виконання зобов'язань. У свою чергу, Комітет має право запитувати додаткову необхідну інформацію, що стосується виконання Конвенції ООН з прав дитини. Одним із основних повноважень Комітету ООН з прав дитини є направлення доповідей Держав-учасниць, з пропозиціями і зауваженнями Комітету, щодо потреби у технічній консультації чи допомоги до спеціалізованих установ, ЮНІСЕФ (Дитячий фонд ООН) та інших компетентних органів [3, с 1].

Основуючись на Заключних спостереженнях Комітету ООН з прав дитини щодо Держави-учасниці України, можна також зробити висновок про важливість неурядових організацій у забезпеченні прав дітей, а саме, розглянувши розділ «Основні проблеми, що викликають занепокоєння, та рекомендації» п. 24: «Держави-учасниці повинні сприяти та заохочувати активне і систематичне залучення громадянського суспільства, у тому числі неурядових організацій та дитячих об'єднань – у пропагування та впровадження прав неповнолітніх» [2, с. 6-7]. Неурядові організації брали активну участь у підготовці тексту Конвенції ООН з прав дитини, а потім об'єдналися в окрему групу для координації своїх зусиль. Саме неурядові організації на даний момент сприяють усвідомленню необхідності дотримання Конвенції з прав дитини, так як разом із ЮНІСЕФ являються найближчими партнерами Комітету ООН з прав дитини [4, с. 31].

Таким чином, комітет ООН з прав дитини доречно виділити як один із основних міжнародних засобів захисту прав дитини: рекомендації даного Комітету можуть слугувати одиницею виміру стану захисту прав дітей на території держави-учасниці, якою є Україна, на рівні

прийняття рішення, так і на практичному рівні. І хоча за невиконання таких рекомендацій не передбачено застосування примусових санкцій, але серйозний аналіз такого документу ООН призведе до позитивних результатів у стані захищеності дітей.

Література:

1. Алексєєнко М. Комітет ООН з прав дитини на захисті дітей, що перебувають у конфлікті з Законом України / М. Алексєєнко // Бюлетень «Відновне правосуддя в Україні». - № 1-2 (16). – 2011. – с. 17-19.

2. Заключні спостереження: Україна : за даними третьої та четвертої зведеної періодичної доповіді України [Електронний ресурс] / Комітет ООН з прав дитини. – 2011. – Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/unicef_ukraine2011.pdf

3. Конвенція про права дитини станом на 01.01.2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021.

4. Права дитини та механізм їх захисту / Об'єднана асоціація студентів-юристів Закарпаття, Мережа Нідерландський благодійних фондів Центральної та Східної Європи, «Фонд розвитку Карпатського євро регіону». – УжНУ «Говерла». – 2009. – 46 с.

Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства : матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 46-48.